

Sygn. akt VU 1159/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 listopada 2013 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Mariola Mastalerz

Protokolant st. sekr. sądowy Ilona Królikiewicz

po rozpoznaniu w dniu 29 listopada 2013 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku **A. K.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. M..**

o prawo do emerytury

na skutek odwołania A. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. M..

z dnia 28 września 2012r. sygn. (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje A. K. prawo do emerytury od dnia 1 sierpnia 2012r.

Sygn. akt 1159/12

UZASADNIENIE

A. K. wystąpił w dniu 27 sierpnia 2012 roku do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. M.. z wnioskiem o przyznanie prawa do wcześniejszej emerytury przewidzianej dla pracowników zatrudnionych w szczególnym charakterze lub w szczególnych warunkach.

Zaskarżoną decyzją z dnia 28 września 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. M.. odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury podnosząc, że nie udowodnił wymaganego 15- letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W odwołaniu wniesionym od powyższej decyzji z dnia 29 października 2012 roku A. K. wniósł o jej zmianę i przyznanie mu prawa do emerytury.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

ustalił następujący stan faktyczny :

A. K. urodził się w dniu (...). Na dzień

1 stycznia 1999 r. udowodnił okres ubezpieczenia w rozmiarze 34 lata i 29 dni. Wnioskodawca nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego i nie pracuje.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1-3 akt emerytalnych, decyzja z dnia 28.09.2012 r. k. 8 akt emerytalnych)

Do stażu pracy w warunkach szczególnych organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy żadnego okresu zatrudnienia, w tym okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w G. od 2 lipca 1971 roku do 31 grudnia 1998 roku na stanowiskach:

-ślusarz remontowy,

-mistrz grupy utrzymania ruchu, OR,

-p.o. kierownika W/PBKruszywowego.

(dowód: decyzja z dnia 28.09.2012 r. k. 8 akt emerytalnych)

Wnioskodawca od dnia 5 sierpnia 2006 roku uprawniony jest do świadczenia przedemerytalnego.

(dowód: decyzja z dnia 22.08.2006 r. k. 53 akt o świadczenie przedemerytalne)

A. K. w okresie od dnia 2 lipca 1971 roku do dnia 31 marca 1984 roku, od 26 czerwca 1984 roku do 31 października 1991 roku oraz od 1 listopada 1991 do 31 grudnia 2005 roku był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w Przedsiębiorstwie (...) w G.. W trakcie trwania zatrudnienia przedsiębiorstwo to zmieniło nazwę na Przedsiębiorstwo Produkcji (...) Spółka Akcyjna w G..

(dowód: świadectwo pracy z dnia 10.05.1984 r. k. 17-17verte akt o świadczenie przedemerytalne, świadectwo pracy z dnia 2.11.1991r. k. 19-19verte akt o świadczenie przedemerytalne, świadectwo pracy z dn. 31.12.2005 r. k. 21 akt o świadczenie przedemerytalne)

W pierwszym okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w G. wnioskodawca pracował :

- od dnia 2 lipca 1971 roku na stanowisku ślusarz ,

- od dnia 1 stycznia 1972 roku jako ślusarz warsztatowy,

- od dnia 15 maja 1974 roku jako ślusarz remontowy i brygadzysta hali głównej,

- od dnia 15 września 1974 roku na stanowisku ślusarz warsztatowy oraz brygadzysta na oddziale produkcji rur żelbetonowych,

- od dnia 1 lipca 1982 roku na stanowisku ślusarz remontowy.

(dowód: umowa o pracę k. 50 akt osobowych –teczka, skierowanie do pracy k. 46 umowa o pracę k. 50 akt osobowych –teczka, angaż z dnia 5.08.1983 r. k. 59 akt osobowych –teczka, karta obiegu zmiany k. 54 akt osobowych –teczka, angaże k. 52, 53, akt osobowych –teczka, zaświadczenie kwalifikacyjne z dn. 26.01.1972 r. i protokół k. 48 i 49 akt osobowych –teczka, angaże k. 40, 41,42 akt osobowych –teczka, angaże z dnia 15.05.1974r. k. 35 i 36, angaż z dnia 5.08.1982 r. k. 32 akt osobowych –teczka)

W okresie 3 miesięcy od 1 września 1983 roku wnioskodawca pracował w Przedsiębiorstwie (...) w G. na pół etatu tzn. wyłącznie na zmianie dopołudniowej a ilość godzin pracy w miesiącu obowiązywała w pełnych dniówkach w ten sposób, że w pierwszym tygodniu pracował przez dwa kolejne dni, a w drugim tygodniu przez trzy kolejne dni.

(dowód: angaż z dnia 5.08.1983 r. k. 59 akt osobowych –teczka, zeznania wnioskodawcy nagranie od minuty 27.10 do minuty 41.11 koperta k. 39)

W drugim okresie zatrudnienia obejmującym okres od 26 czerwca 1984 roku do 31 października 1991 roku w Przedsiębiorstwie (...) w G. wnioskodawca pracował:

- od dnia 26 czerwca 1984 roku na stanowisku ślusarz remontowy,

- od dnia 1 lutego 1986 roku na stanowisku Mistrza Warsztatu utrzymania ruchu Oddziału Rur .

(dowód: karta obiegowa zmiany z dnia 22.06.1984r. k. 25 akt osobowych teczka II, umowa o pracę na okres próbny k. 31 akt osobowych teczka II, umowa o pracę z dnia 10.11.1984r. k. 35 akt osobowych teczka II, angaż z dn. 18.07.1985r. k. 39 akt osobowych teczka II, angaż k. 43-71 akt osobowych teczka II, świadectwo pracy z dnia 2.11.1991 r. k. 6 akt osobowych teczka II)

W trzecim okresie zatrudnienia obejmującym okres od 1 listopada 1991 do 31 grudnia 2005 roku wnioskodawca pracował:

- od 1 listopada 1991 roku na stanowisku Mistrza Warsztatu utrzymania ruchu,

- od 1 października 1992 roku na stanowisku Mistrza Warsztatu utrzymania ruchu i zbrojarni,

- od 1 stycznia 1998 roku na stanowisku Mistrza Utrzymania (...) Oddział Rur i napraw sprzętu na oddziale Produkcji Betonu Kruszywowego,

- od 20 listopada 2003 roku pełnił obowiązki Kierownika Wydziału Produkcji Betonu K..

(dowód: wniosek z dn. 28.09.1992r. k. 242 akt osobowych, angaż k.241 akt osobowych, angaż k. 228-240 akt osobowych, angaż z dn. 1.01.1998r. k. 220 akt osobowych, angaż k. 207, 218-219, pismo z dn. 19.11.2003r . k. 187 akt osobowych, pismo z dn. 31.12.2003r. k. 184 akt osobowych)

Przedsiębiorstwo (...) w G. do 1974 roku zajmowało się tylko produkcją bloczków typu komórkowego z tzw. lekkiego betonu (z dodatkiem wapna) oraz betonu kruszywowego. (...) składał się z różnego rodzaju kruszyw tj. granitu, żwiru, kamienia i piasku.

W 1974 roku powstał w zakładzie drugi Oddział, w którym produkowano rury betonowe i płyty stropowe żelbetonowe. Produkowane rury posiadały średnicę nawet 2200 cm. Odkąd powstał ten drugi oddział w zakładzie tym były wykonywane zbrojenia bądź to pod rury bądź pod płyty żelbetonowe, które następnie łączone były z betonem. Na hali produkcyjnej (o wymiarach około 60 metrów na 150 metrów) pracowały osoby zatrudnione przy produkcji żelbetonu. Pracowali oni przy specjalnych maszynach, w których umieszczane były zbrojenia metalowe, a później te zbrojenia zalewane były betonem. Była to zgrzewarka obrotowa do metalu. Łącznie na hali było kilka różnych maszyn służących do produkcji żelbetonów np. służących do mieszania składników betonu.

Codziennym miejscem pracy wnioskodawcy była hala produkcyjna, gdzie produkowano rury betonowe oraz wykonywano prace zbrojarskie. A. K. od 15 maja 1974 roku pracując jako ślusarz remontowy, następnie jako brygadzysta hali głównej czy brygadzysta na oddziale produkcji rur żelbetonowych, a od 1 lutego 1986 roku jako Mistrz Warsztatu utrzymania ruchu Oddziału Rur zajmował się stale i w pełnym wymiarze czasu pracy bieżącą naprawą oraz konserwacją maszyn i urządzeń produkujących rury betonowe, wyroby z żelbetonu oraz zbrojenia pod rury bądź pod płyty żelbetonowe. Do stałych obowiązków wnioskodawcy należało utrzymanie tych maszyn i urządzeń w ciągłym ruchu. Będąc zarówno ślusarzem remontowym, brygadzystą jak i mistrzem wnioskodawca nadal stale i czynnie pracował przy usuwaniu awarii maszyn i urządzeń znajdujących się na hali produkcyjnej. Wymieniał podzespoły i części w maszynach. Był tzw. brygadzystą pracującym jak i mistrzem pracującym. Pracą biurową wnioskodawca się nie zajmował. Prowadził jedynie codzienne raporty co do ilości awarii oraz wykonanych napraw, ewentualnie zamawiał brakujące części do maszyn.

Wnioskodawca wszystkie remonty i naprawy przeprowadzał na hali produkcyjnej. Na hali tej był wyodrębniony mały kantorek, w którym były składowane części, a także dokonywane naprawy czy spawanie. Potocznie to wydzielone miejsce nazywane było warsztatem mechanicznym, a wydzielone było siatką.

(dowód: zeznania świadka K. B. nagranie od minuty 2.50 do minuty 12.20 koperta k. 39, zeznania świadka B. B. nagranie od minuty 12.31 do minuty 21.23 koperta k. 39, zeznania świadka J. S. nagranie od minuty 21.40 do minuty 26.19 koperta k. 39, zeznania wnioskodawcy nagranie od minuty 27.10 do minuty 41.11 koperta k. 39)

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

dokonał oceny dowodów i zważył co następuje :

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa . (ust. 2).

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało zatem rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem. Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
2. ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia).

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną między stronami było to, czy wnioskodawca posiada wymagany 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości – wnioskodawca ma wymagany okres zatrudnienia, to jest 25 lat, ukończył 60 lat.

Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Prawidłowe rozumienie pojęcia pracy w szczególnych warunkach nie jest możliwe bez wnikliwej analizy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Z zestawienia § 1 i 2 tegoż rozporządzenia wynika, że pracą w szczególnych warunkach jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tego aktu. Warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale, tj. ciągle wykonuje prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 2000 roku, II UKN 39/00, OSNAP 2002/11/272).

Okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy.

Odnośnie oceny dowodów zgromadzonych w postępowaniu zważyć należy, iż okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy.

Należy jednak wskazać, że z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach szczególnych miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Brak zatem takiego świadectwa lub jego zakwestionowanie przez organ rentowy, nie wyklucza dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego.

Sam fakt zatrudnienia wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie (...) w G. czy Przedsiębiorstwie Produkcji (...) Spółka Akcyjna w G. był niesporny w świetle dokumentów znajdujących się w jego aktach ubezpieczeniowych. Spornym pozostawał charakter pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w okresach od dnia 2 lipca 1971 roku do dnia 31 marca 1984 roku, od 26 czerwca 1984 roku do 31 października 1991 roku oraz od 1 listopada 1991 do 31 grudnia 2005 roku tj. czy była to praca wykonywana w szczególnych warunkach, czy też nie.

W będącej przedmiotem osądu sprawie wnioskodawca nie dysponował świadectwem wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawionym przez pracodawcę tj. Przedsiębiorstwo (...) w G. czy Przedsiębiorstwo Produkcji (...) Spółka Akcyjna w G.. Nie stanowiło to jednak przeszkody dla ustalenia czy wnioskodawca pracował w warunkach szczególnych. Wnioskodawca dysponował tylko zwykłym świadectwem pracy, z którego, jak podniósł organ rentowy nie wynika charakter wykonywanej pracy.

Jak wynika z przeprowadzonego postępowania dowodowego w postaci zeznań świadków: K. B., B. B. i J. S. oraz dokumentów osobowych był od 15 maja 1974 roku aż do końca zatrudnienia wnioskodawcy, a zatem również do dnia 31 grudnia 1998r. taki sam i polegał na bieżącej konserwacji i naprawach oraz remontach maszyn, przy których były wykonywane prace zbrojarskie i prace betoniarskie oraz prace przy produkcji żelbetonu. W okresie od dnia 15 maja 1974 roku do dnia 31 grudnia 1998r. do stałych obowiązków A. K. pracującego na stanowiskach: ślusarz remontowy i brygadzysta hali głównej, ślusarz warsztatowy oraz brygadzysta na oddziale produkcji rur żelbetonowych, Mistrza Warsztatu utrzymania ruchu Oddziału Rur na terenie Przedsiębiorstwa (...) w G. należały prace polegające na naprawach awaryjnych maszyn wykorzystywanych w procesie prac zbrojarskich i betoniarskich w tym przy produkcji rur betonowych i płyt stropowych żelbetonowych, a także procesie produkcji betonu kruszynowego.

Przedsiębiorstwo (...) w G. czy Przedsiębiorstwo Produkcji (...) Spółka Akcyjna w G. należy zaliczyć do oddziałów będących w ruchu w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z 1983r. Do stałych obowiązków wnioskodawcy należało dbanie o to, by wszystkie maszyny i urządzenia do produkcji rur betonowych i płyt żelbetonowych były sprawne, czyli pozostawały w ciągłym ruchu, umożliwiającym produkcję wyrobów z żelbetonu jak i samego betonu kruszynowego.

Bieżąca konserwacja agregatów i urządzeń na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie jest pracą w szczególnych warunkach wymienioną w wykazie A dział XIV poz. 25. Przedsiębiorstwo (...), które zajmuje się produkcją wyrobów z żelbetonu, powstającego w wyniku zalewania zbrojeń metalowych betonem, jest niewątpliwie oddziałem będącym w ruchu w rozumieniu działu XIV poz. 25. Prace wykonywane w tym przedsiębiorstwie – prace zbrojarskie i betoniarskie są zaś pracami wymienionymi w wykazie A dział V (w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych) poz. 4, zaś prace przy produkcji betonu kruszywowego są wymienione w wykazie A dział V poz. 15

Biorąc powyższe pod uwagę należy stwierdzić, że praca wnioskodawcy polegająca na bieżącej konserwacji urządzeń służących do produkcji rur i płyt z betonu i żelbetonu, była pracą w szczególnych warunkach, w tym okresie kiedy wnioskodawca pracował w pełnym wymiarze czasu pracy. Jak wynika z wiarygodnych w tym zakresie zeznań wnioskodawcy prace na pół etatu wnioskodawca wykonywał jedynie przez 3 miesiące w okresie od 15 maja 1974 roku do 31 grudnia 1998 roku.

Wnioskodawca pracując w takich warunkach spełnił warunek pracy w szczególnych warunkach, gdyż wykonywał prace wymienione w wykazie A dział XIV poz. 25 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) - bieżąca konserwacja agregatów i urządzeń na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe są wykonywane prace zbrojarskie i betoniarskie wymienione w wykazie A dziale V pkt 4 i prace przy produkcji betonu kruszywowego wymienione w wykazie A dział V poz. 15.

Wnioskodawca cały czas w w/w okresach był bowiem narażony tak jak i pracownicy pracujący przy produkcji wyrobów żelbetonowych na szkodliwe warunki pracy .

Wnioskodawca wykazał zatem, że zarówno ze względu na rodzaj wykonywanej pracy jak i warunki, w których praca była wykonywana, wykonywał prace w szczególnych warunkach przez łączny czas przekraczający 15 lat.

Biorąc pod uwagę, iż wnioskodawca w dacie złożenia wniosku spełnił jednocześnie pozostałe wymagane przepisami rozporządzenia warunki, to jest osiągnął wiek emerytalny (60 lat) oraz wymagany okres zatrudnienia (25 lat), należy uznać, że wydana przez organ rentowy decyzja jest błędna, a żądanie wnioskodawcy zasługuje na uwzględnienie.

Dlatego też na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sad Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy A. K. prawo do emerytury od dnia 1 sierpnia 2012 roku (tj. od pierwszego dnia miesiąca w którym złożono wniosek o emeryturę).